

Ö?retmen Adaylar?na Yönelik Konu?ma Öz Yeterlik Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). Ö?retmen Adaylar?na Yönelik Konu?ma Öz Yeterlik Ölçe?i. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=26967>

Özet

Ö?retmen Adaylar?na Yönelik Konu?ma Öz Yeterlik Ölçe?i (ÖA-KYÖ), ö?retmen adaylar?n?n konu?ma becerilerine dair sahip olduklar? öz yeterlik alg?lar?n? ölçmek amac?yla geli?tirilm? bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, Katranc? ve Melanlıo?lu (2013) taraf?ndan yap? geçerlili?i ve güvenilirli?i kan?tlanarak alanyaz?na kazandırmıştır. Ölçek geli?tirme çalışması, özellikle pedagojik formasyon sürecindeki bireylerin kendilerini sözlü iletişim başlam?nda ne kadar yeterli gördüklerini belirlemeyi hedeflemektedir.

Ölçe?in geli?tirme aşamas?nda, verilerin faktör analizine uygunlu?unu s?namak için Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Bartlett testleri kullanılm??, ardından yap? geçerlili?ini saşlamak amac?yla aç?mlayıcı faktör analizi (AFA) uygulanmıştır. Güvenilirlik analizlerinde ise iç tutarlılık (Cronbach Alfa) ve zamana karşı kararlılık (test-tekrar test) yöntemlerinden faydalanılmıştır.

Anahtar Kelimeler

Ö?retmen Adaylar?, Konu?ma Becerisi, Öz Yeterlik, Ölçek Geli?tirme, Geçerlik, Güvenilirlik, Faktör Analizi

Yazarlar

Mevlüt Katranc?, Dilek Melanlıo?lu

Amaç

Ö?retmen Adaylar?na Yönelik Konu?ma Öz Yeterlik Ölçe?i'nin temel amac?, ö?retmenlik mesle?ine hazırlanan bireylerin, sınıf içi ve sınıf dışı ortamlarda etkili konu?ma ve sözlü iletişim becerilerine dair inanç düzeylerini ve yeterlik alg?lar?n? nicel olarak saptamaktır. Bu öz yeterlik alg?s?n?n ölçülmesi, eğitim programlar?n?n ve pedagojik formasyon derslerinin bu alandaki eksiklikleri gidermeye yönelik yeniden düzenlenmesine olanak tanır.

Ölçek, ö?retmen adaylar?n?n mesleki yaşamlar?nda karşılaşacaklar? konu?ma gerektiren durumlar karşısındaki kaygıların? veya güvenlerini anlamlandırmak için kritik bir araçtır. Elde edilen veriler, adaylar?n hangi konu?ma boyutlarında (örneğin, sunum yapma, tartışma yönetme, açıklama yapma) kendilerini daha güçlü ya da zayıf gördüklerini ortaya koyar.

Yapı

Ölçek, Bandura'n?n sosyal bilişsel teorisine dayanan öz yeterlik kavram?n? temel almaktadır. Konu?ma öz yeterli?, bireyin belirli bir konu?ma görevini başarıyla yerine getirebilece?ine dair inancıdır. Bu yapı, bilişsel, duyuşsal ve davranışsal bileşenleri içerir; yani ö?retmen aday?n?n

konu?ma görevini yerine getirme yetene?i hakk?ndaki yarg?s?n?, bu göreve ili?kin duygusal tepkilerini ve nihayetinde sergiledi?i performans? etkiler.

Ölçek, ö?retmen adaylar?n?n konu?ma eyleminin farklı yönlerine (planlama, uygulama, geribildirim alma vb.) ili?kin yeterliklerini ölçerek, genel bir konu?ma öz yeterli?i puan? elde etmeyi amaçlamaktadır. Ölçekteki maddeler, ö?retmenlik mesle?i ba?lam?nda konu?ma becerisinin önemini yans?tacak ?ekilde yapılandırılmı?tır.

Geçerlik

Ölçe?in yapı geçerlili?ini belirlemek amacıyla ö?retmen adaylar?ndan toplanan veriler üzerinde aç?mlay?c? faktör analizi (AFA) gerçekleştirilmiştir. Analiz öncesinde, verilerin faktör analizine uygunlu?unu de?erlendirmek için yapılan testlerde, Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) de?eri 0.956 olarak bulunmuştur. Bu de?er, örneklem büyüklü?ünün ve de?i?kenler arasındaki korelasyonun faktör analizi için mükemmel düzeyde uygun oldu?unu göstermektedir. Bartlett testi sonucu ise $p= 0.000$ (anlamlı) bulunarak, verilerin çok de?i?kenli normal dağılım varsayımına karşıladığı ve faktörleştirmeye elverişli oldu?u do?rulanmıştır.

AFA sürecinde, maddelerin ortak faktör varyans de?erleri, özde?er çizgi grafi?i ve temel bile?enler analizi sonuçları kullanılmıştır. Faktörlerin daha net bir ?ekilde yorumlanabilmesi için "varimax" döndürme tekni?i tercih edilmiştir. Bu analizler, ölçe?in teorik olarak ölçmeyi amaçladığı yapıyı ba?arılı bir ?ekilde ölçtü?ünü kanıtlamıştır. Tüm istatistiksel işlemler **SPSS 18** paket programı kullanılarak yürütülmüştür.

Güvenilirlik

Ölçe?in güvenilirli?i üç temel yöntemle analiz edilmiştir: madde-toplam test puanı korelasyonu, Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı ve test-tekrar test tekni?i.

Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı, ölçe?in iç tutarlılı?ının bir ölçüsüdür. Akademik standartlara göre, 0.70 ve üzeri de?erler ölçe?in güvenilirli?i için yeterli kabul edilmektedir (Büyüköztürk, 2007; ?encan, 2005). Bu katsayının yüksek ç?kması, ölçekteki maddelerin aynı yapıyı tutarlı bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir. **Madde-toplam test puanı korelasyonu** ise her bir maddenin ölçe?in genel puanıyla olan ili?kisini açıklar. Bu korelasyonun yüksek ve pozitif olması, maddelerin iç tutarlılı?a katkı sağladığını ve ölçekten ç?karılması gerektiğini belirtir.

Test-tekrar test analizi, ölçme aracının ölçmek istedi?i özelli?i farklı zamanlarda tutarlı bir ?ekilde ölçüp ölçmedi?inin bir göstergesidir. ?ki farklı zamanda yapılan ölçümler arasındaki korelasyonun yüksek ç?kması, hem ölçekten elde edilen puanların zaman içinde kararlılı?ının hem de ölçülen nitelik üzerinde aradaki zamanın etkisinin düşük oldu?unu işaret eder.

Faktör Analizi

Ölçe?in faktör yap?s?, ö?retmen adaylar?ndan elde edilen veriler kullan?larak aç?mlay?c? faktör analizi (AFA) ile incelenmi?tir. Bu analiz, ara?t?rmac?larca belirlenen maddeler aras?ndan ayn? yap?y? veya niteli?i ölçen maddelerin grupland?r?lmas?n? ve ölçmenin az say?daki anlaml? üst yap?larla aç?klanmas?n? amaçlayan bir tekniktir (Büyüköztürk, 2007).

Analiz sürecinde öncelikle KMO de?eri (0.956) ve Bartlett testi ($p=0.000$) sonuçlar? ile veri setinin faktör analizi için uygunlu?u kesinle?tirilmemi?tir. Yap?s?sal geçerlili?i sa?lamak için temel bile?enler analizi kullan?lm?? ve faktör yüklerinin da?l?m?n? optimize etmek amacıyla **Varimax döndürme tekni?i** uygulanm??tır. Bu i?lemler, ölçe?in kaç boyuttan olu?tu?unu ve her bir maddenin hangi boyutu temsil etti?ini belirlemede kritik rol oynam??tır.

Enstrüman

Test Türü: Geli?tirme (Developmental Scale)

Format: Derecelendirme format? kaynakta belirtilmemi?tir, ancak öz yeterlik ölçeklerinin ço?unlukla Likert tipi ölçekler kulland??? varsay?labilir.

Mevcut Dil: Türkçe

Hedef Kitle: Ö?retmen Adaylar?

Ya? Grubu: Üniversite ö?rencisi/Yüksekö?retim düzeyi (Genellikle 18-25 ya? aral???)

Hedef Kitle Detaylar?: Pedagojik formasyon e?itimi alan veya ö?retmenlik programlar?nda ö?renim gören lisans ö?rencileri.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-report) ölçe?i.

Anahtar Kelimeler

Konu?ma Öz Yeterlik, Ö?retmenlik Mesle?i, Pedagojik Formasyon, ?ç Tutarlılık, Yap?s?sal Geçerlik, Varimax Döndürme, SPSS

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Belirtilmemi?

Kurum E-posta Adresleri: Belirtilmemi?

Yaz?ma Adresi: Makalenin yay?mland??? tarihte ilgili yazarlar?n ba?l? bulundu?u kurumlar.

?zinler & Ücret ve Test Y?li?

Ölçek, akademik bir makale kapsam?nda **2013** y?l?nda geli?tirilmi? ve yay?mlanm??t?r. Ölçe?in ticari olmayan akademik ara?t?rmalarda kullan?m? için genellikle yazarlardan izin al?nmas? tavsiye edilir. Ölçe?in orijinal PDF belgesi a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir:

Orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: [konusma-oz-yeterlik-olcegi-toad.pdf](#)

Referanslar

Katranc?, M. ve Melanlıo?lu, D. (2013). Ö?retmen Adaylar?na Yönelik Konu?ma Öz Yeterlik Ölçe?i: Geçerlik ve güvenilirlik çal??mas?. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 6(6), 651-665. DOI: <http://dx.doi.org/10.9761/JASSS1407>

Büyüköztürk, ?. (2007). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitab?: ?statistik, ara?t?rma deseni, SPSS uygulamalar? ve yorum* (8. Bask?). Ankara: Pegem A Yay?nc?l?k.

?encan, H. (2005). *Sosyal ve davran??sal ölçmelerde güvenilirlik ve geçerlilik*. Ankara: Seçkin Yay?nc?l?k.

Ö?retmen Adaylar?na Yönelik Konu?ma Öz Yeterlik Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way. (Scale items were not provided in the source content, hence this section must state that the items are missing/unavailable in the source.)

Ölçe?in maddeleri kaynak metinde do?rudan sunulmam??t?r. Maddelere ula?mak için lütfen referans olarak belirtilen makaleye (Katranc? & Melanlıo?lu, 2013) veya yukar?da belirtilen PDF belgesine ba?vurunuz.